

ERDŐDI FERENC–MATESZ KLÁRA

30 ÉVES A DEBRECENI ANGOL NYELVŰ ORVOSKÉPZÉS

THE 30TH ANNIVERSARY OF THE ENGLISH PROGRAM AT THE FACULTY OF MEDICINE. The Faculty of Medicine at the University of Debrecen celebrated the 30th anniversary of the English Program in medical education in 2017. The program was initiated in 1986 with a one-year premedical course and this training has been upheld with great successes up to now. In the 1987/88 academic year 52 students from 15 countries started their studies on the General Medicine course and eight of them graduated as medical doctor (MD) at the end of the six year training period in 1992. During the 30 years the number of the admitted and then the graduated students had increased yearly. Thus, 307 students started on the first year and 180 sixth year students received MD diploma in 2017 implying the significant development and a continuous interest in medical education in English in Debrecen. From the very beginning, the curriculum of English language programs is identical with that of the Hungarian one. Students apply for admission directly or via recruiting agents while entrance exams are conducted exclusively by the staff members of the University. The English language medical education in Debrecen has been accredited in many countries including some states in the USA. From 2000 to date other medical and health related programs such as Dentistry, Pharmacy, Physiotherapy, Public Health, Molecular Biology and Complex Rehabilitation have been started and in the last year altogether 264 students graduated in these courses including also General Medicine. Parallel to the extension of the above programs from 2007 the other faculties also started education in English. By 2017 more than 5000 foreign students from 109 countries study at the University of Debrecen. Now the Coordinating Center for International Education organizes the English programs and its duties, among many other responsibilities, include contracting with recruiting agents, organizing entrance examinations, caring for the incoming students with respect to visa, health control and insurance. The income from the tuition fees has increased during the years and now represent a significant portion of the University budget, therefore it allows the renovation and also the establishment of new facilities at the University to the benefit of students. Although the students of the English Programs have different cultural, political and religious background, they establish good relation with each other and with the students studying in Hungarian. In summary, as a result of the high standards in education in English the University of Debrecen became a well-known and important institution on the educational map of the world and our intention is to uphold and further develop this acquired status in the future.

2017. szeptember 28-án az Általános Orvostudományi Kar meghívására ünnepi ülésre gyülekeztek a Debreceni Egyetem aulájában a meghívottak, az egyetemi karok dékánjai, a társ egyetemek dékánjai, egyetemi polgárok és az egyetemmel hosszú ideje kapcsolatban lévő külföldi ügynökségek képviselői. Ünnepelni jöttek, mégpedig egy jeles eseményt, ugyanis 2017-ben volt „30 éves a debreceni idegen nyelvű orvostudományi képzés”. Az évforduló alkalmából számos, az angol nyelvű orvostudományi képzésért sokat tett személyiség részesült kari kitüntetésben. Az ünnepségen elhangzott méltatások joggal tekintettek

vissza az elmúlt három évtizedre pozitív kicsengéssel, olyan eseményként értékelve az idegen nyelvű oktatás bevezetését és fejlesztését, ami hozzájárult az oktatógárda nyelvi és tantárgyi képzettségének fenntartásához és fejlődéséhez, valamint jelentős pozitív visszacsatolást jelentett a magyar nyelvű oktatás fejlesztésében is.

E sorok írói szinte a kezdetektől részt vettek, nemcsak az angol nyelvű orvoscézésben, hanem bizonyos szinteken bekapcsolódtak a külföldi hallgatók ügyeit intéző, a térítéses orvoscépzést (TOK) irányító és részben felügyelő szervezeti egység (korábbi nevén TOK-iroda, jelenleg Nemzetközi Oktatást Koordináló Központ, NOKK) munkájába is, mint a Tanácsadó Testület (Advisory Board) tagjai. Ennek fényében teszünk kísérletet arra, hogy visszatekintve az elmúlt 30 évre, bemutassuk az idegen nyelvű képzés eredményeit, fejlődését és kiteljesedését egyetemünkön.

A kezdetek

Magyarországon az angol nyelvű orvoscépzés 1985-ben indult, először a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen (SOTE), a Pécsi Orvostudományi Egyetemen (POTE) és a Szegedi Orvostudományi Egyetemen (SZOTE). Prof. dr. Leövey András, a Debreceni Orvostudományi Egyetem (DOTE) akkori rektora 1986-ban alakított egy bizottságot dr. Kovács Tibor professzor vezetésével az angol nyelvű orvoscépzés lehetőségeinek megvizsgálására a DOTE-n. A bizottság azt javasolta a rektori vezetésnek, hogy az első évben angol nyelvű, orvoscépzésre előkészítő kurzust szervezzenek (biológia, fizika, kémia fő tantárgyakkal), és az e kurzuson sikeresen vizsgázó hallgatók bekerülnek az 1987/88-as tanév I. évfolyamára. Az előkészítő kurzus bevezetése kitűnő ötletnek minősült, és e képzési forma növekvő létszámmal, a hazai egyetemek közül sokáig egyedülállóan, napjainkig fennmaradt és sikeresen folyik. Ezzel párhuzamosan azonban elindult a hallgatók toborzása és felvételiztetése különböző országokból. Mindezek eredményeként az angol nyelvű általánosorvos-képzés az 1987/88-as tanévben 52 hallgatóval indult el.

Érdekes adat, hogy az első évfolyam hallgatói 15 országból verbuválódtak, a legtöbb hallgatót adó országok Izrael, Jemen, Nigéria, Szíria, Ciprus és Görögország voltak. További érdekesség, hogy az orvoscépzés hatodik, befejező évét 1992-ben 17 hallgató érte el, akik közül 8 hallgató végzett sikeresen és vehette át a diplomáját. Azaz, az induló hallgatók mindössze 15%-a volt képes diplomát szerezni a normál 6 éves képzési periódusban. Nyilvánvaló, hogy a fenti, meglehetősen alacsony sikerrátához hozzájárultak a hallgatók kiválasztásának kezdeti „gyermekbetegségei”, a hallgatók „saját tanulmányi erőforrásainak” téves megítélése, eltérő tanulási kultúrájuk és még sok más tényező. Ugyanakkor ezek a mérsékelt tanulmányi sikerek rávilágítottak a képzési követelményrendszer szigorú betartására az angol nyelvű képzésben is, és eloszlatták sok kétkedő feltételezését, hogy majd „pénzért könnyen lehet diplomát szerezni” egyetemünkön. Érdekes módon a szigorú követelményrendszer inkább vonzotta, mint elidegenítette a

hallgatókat. Ezt igazolja a folyamatosan növekvő hallgatói létszám az I. évfolyamon, így pl. 1997-ben (tíz évvel az idegen nyelvű képzés indulása után), már 143 hallgató kezdte meg tanulmányait, és ebben az évben a végzettek száma a 6 évvel korábban kezdő 63 hallgatóból már 41 volt.

A kezdetek persze nem nélkülözték a különleges, akár komikusnak is tekinthető eseményeket sem. Már az előkészítő kurzus meghozta az első, és eddigi tudomásunk szerint egyben utolsó, hallgatói sztrájkot, amely azonban nem volt teljesen egységes, így előfordult, hogy egyetlen hallgató vett részt az előadásokon. A legendák között említenek egy különös „túszejtési” akciót is, amikor is a hallgatók megakadályozták a tanár távozását a tanteremből, mivel nem voltak elégedettek a megválaszolandó dolgozat kérdéseivel és azok megváltoztatását követelték.

A folytatás

Az angol nyelvű orvoseképzés jövőjét tekintve az 1980-as évek végén számos kétkedő nyilatkozatról hallhattunk még az egyetem vezető oktatóinak köreiben is. Fontos volt az idegen nyelvű képzés szervezeti és működési szabályainak kialakítása a lehető legnagyobb egységben a magyar nyelvű képzés tanulmányi és vizsgaszabályzatával, valamint a tantárgyi követelményekkel. Kezdetben a hallgatók regisztrációs és tanulmányi nyilvántartását a prof. dr. Kovács Tibor által vezetett TOK-iroda látta el. Kovács professzor érdeme a hallgatókat toborzó első ügynökhálózat és a többi hazai egyetemtől független felvételi rendszer kialakítása. Ebben az időben a külföldi felvételik szervezése az ügynökök hatáskörébe tartozott, beleértve az utazás és szállás anyagi hátterének, valamint a felvételre alkalmas helyiségek biztosítását is, de folytak felvételik Debrecenben is, amennyiben a hallgató így kívánta és vállalta az utazás költségeit. A hallgatók kezdetben három tárgyból (biológia, fizika, kémia) tettek írásbeli és szóbeli vizsgát, a bizottság értékelte a jelentkező angol nyelvtudását is, ezáltal született döntés arról, hogy a hallgató az I. évfolyamra vagy az előkészítő tanfolyamra nyer-e felvételt, vagy elutasításra kerül. E felvételi követelményrendszer kisebb változtatásokkal (kötelező biológia, választási lehetőség kémia vagy fizika tárgyak között) és az írásbeli kérdések átdolgozásával, azok színvonalának az előkészítő kurzusok követelményeihez történő igazításával, napjainkig fennmaradt.

A külföldi hallgatók oktatásából befolyt tandíjat az egyetem gyakorlatilag a kezdetektől szabadon felhasználhatta, azaz nem volt központi állami elvonás a bevételekből. Az elosztás fontos eleme volt, hogy az oktatók extra tevékenységként végezték az angol nyelvű oktatást, amiért óradíjat kaptak, az egyes intézetek pedig az oktatott órák részarányában szintén részesültek a bevételből, ami az oktatók és intézetek anyagi helyzetét jelentősen javította. Ez a rendszer, kisebb változtatásokkal, napjainkig fennmaradt, és fontos oktatói egzisztenciális problémák és intézeti finanszírozási gondok megoldását segítte.

Prof. dr. Kovács Tibor 1994-ben elhunyt, a TOK-iroda vezetését ideiglenesen dr. Schlammadinger József egyetemi docens vette át prof. dr. Gáspár Rezső 1995-ben történő igazgatói kinevezéséig. Gáspár professzor átszervezte és bővítette a TOK-iroda működési területeit, ugyanakkor a külföldi hallgatók tanulmányi ügyei viszont a Tanulmányi Osztály hatáskörébe kerültek. A TOK-iroda összeállította a követelményeket és szabályzatokat tartalmazó Bulletin, amelyet a hallgatók kezdetben nyomtatott, majd elektronikus formában megkaptak. Új lendületet kapott a hallgatói toborzás és jelentősen bővült az ügynökhálózat, az egyetem minden évben képviseltette magát a legtöbb nemzetközi oktatási kiállításon, hirdetések jelentek meg nagy presztízsű nemzetközi folyóiratokban. Mindezek eredményeként növekedett a hallgatói létszám (ld. 1. táblázat), valamint változások történtek a hallgatók származási országainak szerkezetében is. 1997-ben a legtöbb hallgató az Amerikai Egyesült Államokból, Norvégiából, Iránból, Görögországból és Kanadából érkezett. A hallgatók országonkénti megoszlásának változásához nagymértékben hozzájárult, hogy a DOTE regisztrálásra került az Egyesült Államok és Kanada Oktatási Minisztériumában, és ennek eredményeként a hallgatók jogosultak lettek tanulmányi kölcsönök felvételére. Ezzel párhuzamosan elindult az egyetem akkreditációjának folyamata először New York, majd később Kalifornia államban, amely 2004-ben sikeresen lezárult, és legutóbb 2017-ben meghosszabbításra került.

Az 1. táblázat híven tükrözi az angol nyelvű képzésben részt vevő hallgatók létszámának folyamatos növekedését (ld. összes létszám) két évtized alatt 1992-től 2011-ig. Ez időszak alatt az I. évfolyamon tanuló hallgatók létszáma több mint ötszörösére növekedett (ez magában foglalja az évismétlő hallgatókat is), a tanévenként végzetek száma pedig több mint tízszeresre növekedett. Az I–VI. évfolyamok csökkenő tendenciájú létszámából kitűnik az is, hogy még ezekben az években is viszonylag nagymértékű volt a lemorzsolódás. Az évfolyamlétszám legnagyobb mértékű csökkenése különösen a II–III. évfolyam határán figyelhető meg, és az alap/elméleti tárgyak (anatómia és szövettan, biokémia, élettan) követelményeinek nem megfelelő teljesítésének tulajdonítható, ez a jelenség azonban mind a magyar, mind az angol nyelvű képzésben megfigyelhető. A növekvő hallgatói létszám mellett a hallgatói összetétel országok szerinti megoszlásának is folyamatos változását tapasztaltuk, amit a fent említettek mellett számos más tényező is befolyásolt. A hazai orvosegyetemek toborzási tevékenységében voltak különbségek, ugyanis a SOTE, a POTE és a SZOTE részére ugyanazon szervezet végezte a hallgatói toborzást és felvételiket, a DOTE viszont független toborzási és felvételi tevékenységet folytatott. A „piacok felosztása” tekintetében sajnos néha ez bizonyos nézeteltérésekben is megnyilvánult, nem az egyetemek, hanem inkább a felvételit szervező szervezet és a DOTE között. Az ellenérdekeltségből adódó, minket sújtó ellenpropaganda-tevékenység eredményezte pl. az izraeli hallgatók létszámának nagymértékű csökkenését az 1990-es évek közepére, amely viszont új ügynök bevonásával visszafordult, és ismét jelentősen növekedett az évtized végére és napjainkig fenntartott maradt. A görög kormány oktatáspolitikai döntése vezetett ahhoz, hogy az évekig magas görög

1. táblázat. Az angol nyelvű orvoscépzés évfolyam, összes és végzett hallgatói létszámai 1992–2011 között

Év	I. évf.	II. évf.	III. évf.	IV. évf.	V. évf.	VI. évf.	Összes	Végzett
1992	63	67	35	37	24	17	243	8
1993	79	62	42	28	35	24	270	15
1994	93	46	27	43	26	32	267	24
1995	132	54	28	26	45	27	312	30
1996	125	100	51	28	25	45	374	28
1997	143	109	58	49	25	24	408	41
1998	130	135	75	54	45	25	464	20
1999	112	141	56	63	53	45	470	19
2000	105	131	63	61	52	59	471	40
2001	126	127	84	58	54	60	509	52
2002	140	127	83	69	59	47	525	66
2003	159	125	82	64	61	59	550	37
2004	156	136	83	70	57	61	563	59
2005	198	153	90	76	71	58	646	68
2006	226	176	105	80	74	68	729	71
2007	266	227	134	86	79	78	870	73
2008	335	270	146	121	80	79	1031	73
2009	321	300	191	127	121	83	1143	71
2010	320	319	226	160	118	131	1274	89
2011	359	311	233	179	161	108	1351	114

hallgatói létszám (Görögországból és Ciprusról) a 2000-es évek elejére minimálisra csökkent, ugyanis Görögország döntése szerint csak azon külföldi orvosi diplomákat fogadták el, amelyet a hallgató az adott ország nyelvén (tehát Magyarországon magyarul) folytatott tanulmányokkal szerzett. Ez a döntés nem kis mértékben annak volt tulajdonítható, hogy időközben beindultak az angol nyelvű képzések a környező (keleti és balkáni) országokban is, az ott szerzett diplomák „értékével” kapcsolatban azonban kétségek merültek fel a külföldi hallgatók országaiban. Mindezek a tényezők hatással voltak a mi képzésünkre is, ugyanis megindult a követelményeket nálunk nem teljesítő hallgatók áramlása ezen egyetemek felé, majd megsokasodtak a hallgatók „visszaáramlási” kísérletei egyetemünkre, természetesen a felsőbb évfolyamokra történő transzferálás igényével. Ez és más egyetemi transzferigények megjelenése eredményezte új szabályok kialakítását hallgatói átvételekre és olyan bizottságok megalakulását, amelyek ezeket az igényeket szak- és szabályszerűen képesek elbírálni. Ezzel egy időben azonban komoly versenytársak lettek az angol nyelvű orvoscépzésben Csehország, Lengyelország és Szlovákia egyetemei mind a tandíj, mind a képzési struktúra tekintetében is.

Az egyetemre jelentkezők és felvettek növekvő számával sokasodtak a TOK-iroda apparátusának feladatai is, amit itt csak néhány tevékenység kiemelésével szemléltetünk: kapcsolattartás a magyar konzulátusokkal a hallgatók vízumkérelmének elbírálásában, a Nemzetvédelmi Hivatallal a hallgatók esetleges „nemzetbiztonsági kockázatának” megítélésében, a belépő hallgatók egészségügyi ellenőrzésének megszervezése, egészségügyi biztosítás és megfelelő orvosi ellátás biztosítása a hallgatók részére, kapcsolattartás a külföldi hallgatók önkormányzatával.

Az idegen nyelvű oktatás kiszélesedése

Az előzőekben ismertetett tényezők jól szemléltetik, hogy a TOK-iroda működése nem egyszerűen kialakított rutinon alapszik, hanem innovatív hozzáállást és folyamatos fejlesztési készséget feltételez a körülmények változásának megfelelően. E tekintetben fontos történet volt, hogy 2006-ban Gáspár professzor mellé dr. Jenei Attila egyetemi docenst nevezték ki igazgatóhelyettesé, majd 2008-ban igazgatóvá, aki komoly szerepet játszott az iroda működési és kapcsolati rendszerének reformjában. Gáspár professzor és dr. Jenei munkája nyomán tovább szélesedett az ügynökhálózat, olyan országok kerültek az egyetem vonzáskörébe, mint pl. Kína, a Koreai Köztársaság (Dél-Korea), Tajvan, Vietnam, Japán és Dél-Afrika, valamint növekedett a jelentkezők száma az Egyesült Királyságból, Izlandról, az Egyesült Arab Emírátsokból és Németországból is. Új alapokra helyezték az ügynökökkel a szerződéseket: a felvételekre az utazási és szállásköltségeket az egyetem fedezi, az ügynökök rendelkeznek a hallgatók által befizetett felvételi díjakkal, valamint a felvett és beiratkozott hallgatók után az ügynökök jutalékot kapnak. Ezenkívül a szerződések szabályozzák az ügynökségek működési területeit is. 2006-ban a Koreai Köztársaságban Basic Medical Campus létesült, ahol a koreai állampolgárságú középiskolások az országukban végzik el az előkészítő évfolyamot, majd az oktatóinknál tett sikeres felvételi vizsga után lesznek egyetemünk hallgatói.

A megnövekedett felsőbb éves hallgatói létszám új kérdéseket is felvetett, mivel a hallgatók részéről felmerült az igény, hogy kórházi gyakorlataikat hazájukban teljesítsék. Ennek érdekében az egyetem elindította számos külföldi kórház akkreditációját és szerződések megkötését e tevékenység ellenőrzött folytatására, aminek eredményeként ma már nagyszámú külföldi hallgató teljesítheti gyakorlatait Magyarországon kívül.

2. táblázat. Orvos, fogorvos, gyógyszerész és egészségügyi szakokon, valamint előkészítő tanfolyamokon kezdő és végző hallgatók 2012–2017 között

Program	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	I. évf.	végző	I. évf.	végző	I. évf.	végző	I. évf.	végző	I. évf.	végző	I. évf.	végző
Általános orvos	292	100	290	146	280	157	280	118	299	161	307	180
Molekuláris biológus MSc	0	0	2	0	5	0	4	1	4	1	15	3
Előkészítő I.	194	163	181	151	185	156	219	169	197	197	267	
Előkészítő II.	87	87	89	50	94	82	94	94	86	86	93	
Fogorvos	75	32	75	42	61	41	84	39	77	55	80	46
Gyógyszerész	34	3	42	9	22	8	24	16	38	25	49	13
Fizioterápia BSc	40	0	29	0	15	4	23	4	15	9	28	9
Népegészségügy BSc	16	0	18	0	20	0	17	0	27	8	19	11
Népegészségügy MSc	11	12	13	4	16	11	13	8	8	8	37	2

Mindezek a változások, különös tekintettel a hallgatók toborzási lehetőségeinek kiszélesedésére, lehetővé tették új szakok indítását az angol nyelvű képzésben. 2000-ben indult az angol nyelvű fogorvosképzés, 2004-ben a gyógyszerész, 2010-ben a gyógytornász BSc-, amit 2011-ben a népegészségügyi BSc- és MSc-képzés bevezetése követett. 2013-ban kezdődött el a molekuláris biológus, 2017-ben pedig az egészségügyi szociális munkás MSc-képzés.

A 2. táblázat adatai tükrözik az orvos- és egészségügyi angol nyelvű képzés fejlődését 2012–2017 között. Az orvos- és fogorvosképzésre beiratkozott hallgatók száma (évis-métlők nélkül) már 2012-ben megközelítette a maximálisan felvehető hallgatók számát (300–310 az orvostképzésben és 70–80 hallgató a fogorvosképzésben). Figyelemre méltó azonban, hogy az általános orvos szakon a közel azonos kezdő létszám mellett folyamatosan növekszik a végzett hallgatók részaránya, ami az összlétszámra kivetített magasabb sikerrátát jelez az oktatás kezdeti éveire viszonyítva.

A többi szakon a kezdő és végzős hallgatók létszáma hullámzó az előkészítő évfolyamok kivételével. A 2000-es évektől két előkészítő kurzuson oktatjuk a hallgatókat, a két szemeszterre kiterjedő kurzus (Előkészítő I.) szeptembertől a következő év májusáig tart, míg a rövidebb (Előkészítő II.) kurzuson ugyanazon tananyagot tömörítve

oktatjuk januártól június végéig. A számokból is kitűnik, hogy a két előkészítő kurzus jelentős hallgatói forrásként szolgál az orvos- és egészségügyi képzésekre. Ezzel párhuzamosan azonban évről évre nő a külső applikációk száma is, jelentős mértékű túljelentkezést eredményezve egyetemünkre és tovább növelve a felvételi/szelekciós folyamatok jelentőségét.

A jelen és a jövő

Albert Einstein gondolata: *„Az idő korántsem olyan, amilyennek látszik. Nemcsak egy irányban halad, hanem egyszerre létezik benne a jövő a múlttal.”* Az előzőekben felviláglantottuk az angol nyelvű orvoscépzés múltját, és részben elemeztük a jelenét az egyéb egészségügyi szakokra kiterjesztett képzések ismertetése során. Továbbfűzve a múlt és jelen történéseit, talán lehetséges az idegen nyelvű oktatás hipotetikus jövőképek megfogalmazása is.

Írásunk elsősorban az orvos- és egészségügyi képzések múltjára és jelenére fókuszál. Meg kell azonban említeni, hogy az angol nyelvű oktatás az akkori TOK-iroda iniciatívájának és az orvos- és egészségügyi képzések által megteremtett infrastrukturális és finansziális háttérnek köszönhetően már 2007-től kezdődően más karokon is beindult, és a külföldi hallgatók létszámát tekintve is jelentős számos, így pl. a természettudományi (TTK), informatikai (IK), agrárgazdasági (MÉK, MK) és gazdaságtudományi (GTK) karok különböző szakain. A 3. táblázat szemlélteti a Debreceni Egyetem különböző karain tanulmányokat folytató külföldi hallgatók számát.

A táblázatból is kitűnik, hogy e tanévben már több mint 5000 külföldi hallgató tanul a Debreceni Egyetemen, amely az összes nappali tagozatos hallgató 20%-a. A hallgatók növekvő száma szükségessé tette a külföldi hallgatók ügyeivel foglalkozó szervezetek tevékenységének egyetemi szinten történő koordinációját. Ezért az egyetem rektorának felügyeleti jogával 2014-ben létrejött a Nemzetközi Oktatást Koordináló Központ (NOKK), amelynek a vezetését prof. dr. Jenei Attila igazgató látja el, aki 1996-tól vett részt aktívan a NOKK elődjének munkájában. A külföldi hallgatók megnövekedett létszáma és széles körű kari megoszlásuk kiszélesítette a NOKK tevékenységi körét is, amelyen belül a nem egészségügyi képzésben részt vevő karok koordinációját dr. Kozma László egyetemi docens látja el.

3. táblázat. Az oktatásban részt vevő külföldi hallgatók száma
a Debreceni Egyetem karain*

Kar	Nappali tagozat (fő)	Levelező/távoktatás tagozat (fő)	Összesen
ÁJK	35	19	54
ÁOK	2016	7	2023
BTK	165	6	171
EK	46	10	56
FOK	378		378
GTK	375	11	386
GYFK	7	17	24
GYTK	183		183
IK	344	17	361
MÉK	149	107	256
MK	483	6	489
NK	219	4	223
TTK	442	4	446
ZK	26	1	27
Összesen	4868	209	5077

*Az adatok a 2017. október 15-i állapotot tükrözik

A hallgatók a világ 109 országából érkeztek az egyetemre. A már sokat emlegetett általánosorvos-képzésben a jelen adatok alapján a legnagyobb létszámú hallgató-ságot biztosító országok: Nigéria, Irán, Izrael, Japán, a Koreai Köztársaság és Vietnam. A fogorvosképzést az Iránból és az Egyesült Királyságból, a gyógyszerészképzést pedig az Iránból és Nigériából érkező hallgatók dominálják. A hallgatók létszámának növekedéséhez hozzájárult a magyar kormány 2015-ben bevezetett Stipendium Hungaricum programja, amely támogatja külföldi hallgatók Magyarországon folytatott tanulmányait. A több mint ötezer, jelenleg a Debreceni Egyetemen tanulmányokat folytató külföldi hallgatók legnagyobb számban az alábbi országokból érkeztek (zárójelben a hallgatók száma): Nigéria (643), Irán (421), Izrael (203), Pakisztán (181), Jordánia (171), Vietnam (169), India (145), Egyesült Királyság (142), Törökország (138), Dél-Korea (119), Japán (105).

Az idegen nyelvű képzés bemutatott mértékű felfutása növelte a tandíjbevételeket is, ami a 2000-ben csak az ÁOK-ot érintve 1 milliárd Ft-ról, mára a 13 karnak jutó több mint 10 milliárd Ft összeggel jelentős tényező az egyetem költségvetésében. Ez a bevételi forrás már nagyságrendjénél fogva is integráns és nélkülözhetetlen része a kari költségvetéseknek, az ÁOK és a FOK esetében több mint 60%-a az oktatásból származó bevételeknek. A működési költségek fedezése mellett természetesen jutott forrás az

oktatási infrastruktúra fejlesztésére is, mely a meglévő oktatási demonstrációs eszközök és helyiségek felújításán túl a korábbi DOTE I-es kollégium átalakítására is biztosított lehetőséget, ahol a NOKK elhelyezése is történt. Jelentős pályázati forrás bevonásával kialakítás alatt van egy 4000 nm-es hallgatói centrum és előadóterem-komplex, amely várhatóan 2019 végétől biztosít további életteret a hallgatóknak. A korábbi fejlesztések közül az egyik legfontosabb és mérföldkőnek számító, az Augusztus és az OEC West diákszallók létrehozása, mely dr. Fésűs László professzor akkori DEOEC-elnök kezdeményezésére valósult meg. Jelenleg több mint 400 férőhelyet biztosít a Debreceni Egyetem (külső vállalkozó bevonásával) a külföldi hallgatók részére a Campus területén.

Kialakításra került egy hallgatói tanulmányi ösztönző rendszer, amelynek keretében a kimagasló tanulmányi eredményt ($> 4,5$ átlag) elérő hallgatók, maximum az évfolyam 20%-ának megfelelő létszámban 5–20% tandíjkedvezményben részesülhetnek. Az oktatás magas színvonalát igazolja, hogy a felsőbb éves orvostanhallgatóink közül sokan teljesítik a United States Medical Licensing Exam (USMLE) első két szintjét. 2009-ben a Debreceni Egyetem orvosi fakultása megszerezte azt a jogot, Európában másodikként, hogy a vizsga első szintjére előkészítő tanfolyamot és vizsgát szervezzen, amelyre nem csak a Debreceni Egyetem hallgatói jelentkezhetnek. Az angol nyelven tanuló hallgatóink közül egyre többen bekapcsolódnak a Tudományos Diákkör munkájába. Előadásaikkal szép eredményeket érnek el a helyi kongresszusokon, és közülük néhányan az országos megmérettetésen is sikerrel indultak. A diploma megszerzése után növekvő számban nyerne felvételt a PhD-képzésre és szerzik meg sikeresen a fokozatot. A graduális képzésen szerzett jó tapasztalatok birtokában több végzett hallgató a szakorvosi képesítést is az egyetemünkön kívánja megszerezni.

Sokakban felmerül a kérdés, hogyan valósul meg e multikulturális hallgatói közösség oktatása az egyetemen, előfordulnak-e konfliktusok a hallgatók között. Bizonyára ilyen is előfordul, azonban sok évtizedes tapasztalat, hogy az eltérő vallási hagyományokkal és politikai rendszerrel bíró országokból érkező hallgatók békében, nagyobb konfliktusok nélkül, tanulmányi kötelezettségeikre koncentrálnak és élnek egyetemünkön. A multikulturalitás közösségépítő tényezőként is megjelenik a hallgatók életében, pl. a szemeszterenként megrendezett nemzetközi ételbemutatók, nemzeti estek során, amelyek alkalmat adnak a hallgatók nemzeti hagyományainak megismerésére, kapcsolatteremtésre és egymás közötti kommunikációra. A hallgatók ma már a város életében is fontos tényezővé váltak, aminek pénzügyi-gazdasági vonatkozásai is jelentősek, az ide látogató szülők, rokonok és barátok pedig az idegenforgalom fellendüléséhez is hozzájárulnak. A külföldi hallgatók szociális-társadalmi beágyazódási kísérleteinek egy másik jele, hogy rendszeresen rendeznek gyűjtéseket szegénységben élő hátrányos helyzetűek és hajléktalanok részére.

A jövőre vonatkozó jóslások általában kevésbé pontosak a múltra vonatkozó utalásokhoz képest, de elmondható, hogy mind a létszám (13 kar 68 angol nyelvű szak, valamint a bővülő egészségügyi ellátórendszerből adódó lehetőségek), mind a bevé-

tel tekintetében összegytemi szinten van esély az idegen nyelvű oktatás volumenének további növelésére. Jelenleg a Közép-Kelet-Európában működő egyetemek közül a Debreceni Egyetemen tanul a legnagyobb létszámban, a legtöbb szakon és a legtöbb országból külföldi diák angol nyelven. Az orvos- és fogorvosképzés tekintetében a hallgatói létszám csak a személyi állomány és oktatási infrastrukturális létesítményeinek bővülésével növelhető jelentősen. A rendelkezésre álló egyéb szakok mennyisége, illetve az egyetem kapacitása azonban további fejlődési lehetőségeket tartogatnak a hallgatói létszám növelésének szempontjából. A magyar szakokkal párhuzamosan indított idegen nyelvű képzések fontos garanciát biztosítanak a tananyagok folyamatos korszerűsítéséhez mind magyar, mind angol nyelven. Mindezek mellett az oktatók számára nagyon fontos angol nyelvgyakorlási lehetőség az oktatás, ami a nyelvi készségek folyamatos fejlesztésének igényével segíti az oktatók-kutatók tudományos kommunikációját is konferenciákon és nemzetközi kollaborációs kutatásokban.

E visszatekintés reményeink szerint igazolja a harmincéves évforduló ünneplésén sokszor elhangzott értékelést, nevezetesen, hogy az idegen nyelvű orvostudományi oktatás egyetemünkön „sikertörténet”. Ez a tevékenység, folyamatos fejlődésével, nemcsak az Általános Orvostudományi Kar presztízsét növelte, hanem a szervezési-oktatási tapasztalatok felhasználásával hozzájárult a Debreceni Egyetem egészére kiterjedő idegen nyelvű oktatás kiteljesedéséhez is. Az egyetem felkerült a világ oktatási térképére, és elismert nemzetközi képzési központtá vált. A mindenkori egyetemi vezetés és oktatógárda fontos felelőssége, hogy az egyetem ezen elismert státuszát megőrizze és a lehetőségek szerint fejlessze.